

European Securities and
Markets Authority

Κατευθυντήριες γραμμές

Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με ορισμένες πτυχές των απαιτήσεων καταλληλότητας
που προβλέπονται στη MiFID

Περιεχόμενα

I.	Πεδίο εφαρμογής	3
II.	Ορισμοί	3
III.	Σκοπός	4
IV.	Συμμόρφωση και υποχρεώσεις γνωστοποίησης	4
V.	Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με ορισμένες πτυχές των απαιτήσεων καταλληλότητας που προβλέπονται στη MiFID	5
V.I	Παροχή πληροφόρησης στους πελάτες σχετικά με την αξιολόγηση της καταλληλότητας	5
V.II	Αναγκαίες ρυθμίσεις για την κατανόηση των πελατών και των επενδύσεων	6
V.III	Προσόντα του προσωπικού των επιχειρήσεων επενδύσεων	7
V.IV	Έκταση των πληροφοριών που συλλέγονται σχετικά με τους πελάτες (αναλογικότητα)	8
V.V	Αξιοπιστία των πληροφοριών που αφορούν τους πελάτες	11
V.VI	Επικαιροποίηση των πληροφοριών που αφορούν τους πελάτες	12
V.VII	Πληροφορίες πελάτη είναι νομικά πρόσωπα ή ομάδες	13
V.VIII	Αναγκαίες ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της καταλληλότητας μιας επένδυσης	14
V.IX	Τήρηση αρχείων	16

I. Πεδίο εφαρμογής

Ποιος;

1. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται από επιχειρήσεις επενδύσεων (όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 1 της Οδηγίας για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων), συμπεριλαμβανομένων των πιστωτικών ιδρυμάτων που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες, εταιρειών διαχείρισης ΟΣΕΚΑ¹, και των αρμοδίων αρχών.

Τι;

2. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται στην παροχή των ακόλουθων επενδυτικών υπηρεσιών, οι οποίες απαριθμούνται στο τμήμα Α του παραρτήματος Ι της Οδηγίας για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (εφεξής και ως η MiFID):
 - α) παροχή επενδυτικών συμβουλών
 - β) διαχείριση χαρτοφυλακίων πελατών.
3. Παρότι οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές διαλαμβάνουν κυρίως περιπτώσεις στις οποίες οι υπηρεσίες παρέχονται σε ιδιώτες πελάτες, ωστόσο πρέπει να θεωρείται ότι, στον βαθμό που είναι συναφείς, ισχύουν και στις περιπτώσεις στις οποίες οι υπηρεσίες παρέχονται σε επαγγελματίες πελάτες (το άρθρο 19 παράγραφος 4 της MiFID δεν πραγματοποιεί διάκριση μεταξύ ιδιωτών και επαγγελματιών πελατών).

Πότε;

4. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές αρχίζουν να ισχύουν 60 ημερολογιακές ημέρες μετά την ημερομηνία της υποχρέωσης γνωστοποίησης, η οποία αναφέρεται στην παράγραφο 11.

II. Ορισμοί

5. Εκτός εάν ορίζεται κάτι διαφορετικό, οι όροι που χρησιμοποιούνται στην MiFID και στην οδηγία για την εφαρμογή της MiFID έχουν την ίδια έννοια στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές. Επιπλέον, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

Οδηγία για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MiFID)

Οδηγία 2004/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, για την τροποποίηση των Οδηγιών 85/611/ΕΟΚ και 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα.

Οδηγία για την εφαρμογή Οδηγία 2006/73/ΕΚ της Επιτροπής, της 10ης Αυγούστου 2006, για την

¹ Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές εφαρμόζονται σε εταιρείες διαχείρισης ΟΣΕΚΑ μόνον όταν παρέχουν τις επενδυτικές υπηρεσίες διαχείρισης χαρτοφυλακίων ιδιωτών πελατών ή επενδυτικών συμβουλών (κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφος 3 στοιχεία α) και β) της οδηγίας ΟΣΕΚΑ).

της MiFID

εφαρμογή της Οδηγίας 2004/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά τις οργανωτικές απαιτήσεις και τους όρους λειτουργίας των επιχειρήσεων επενδύσεων, καθώς και τους ορισμούς που ισχύουν για τους σκοπούς της εν λόγω Οδηγίας.

6. Οι κατευθυντήριες γραμμές δεν διατυπώνουν ρητές υποχρεώσεις. Για τον λόγο αυτό, χρησιμοποιείται συχνά η έκφραση «θα πρέπει». Ωστόσο, όταν πρόκειται για απαίτηση της MiFID, χρησιμοποιούνται οι λέξεις «πρέπει» ή «απαιτούνται».

III. Σκοπός

7. Σκοπός αυτών των κατευθυντήριων γραμμών είναι να αποσαφηνισθεί η εφαρμογή ορισμένων πτυχών των απαιτήσεων καταλληλότητας που προβλέπονται στη MiFID, ώστε να διασφαλίζεται κοινή, ομοιόμορφη και συνεπής εφαρμογή του άρθρου 19 παράγραφος 4 της MiFID και των άρθρων 35 και 37 της Οδηγίας για την εφαρμογή της MiFID.
8. Η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ) προσδοκά ότι οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές θα προάγουν περαιτέρω τη σύγκλιση ως προς την ερμηνεία των απαιτήσεων καταλληλότητας που προβλέπονται στη MiFID και ως προς τις εποπτικές προσεγγίσεις των εν λόγω απαιτήσεων, δίνοντας έμφαση σε ορισμένα σημαντικά ζητήματα και αναδεικνύοντας με τον τρόπο αυτό την αξία των υφιστάμενων προτύπων. Συμβάλλοντας στη διασφάλιση της συμμόρφωσης των επιχειρήσεων με τα κανονιστικά πρότυπα, η ΕΑΚΑΑ αναμένει αντίστοιχη ενίσχυση της προστασίας των επενδυτών.

IV. Συμμόρφωση και υποχρεώσεις γνωστοποίησης

Καθεστώς των κατευθυντήριων γραμμών

9. Το παρόν έγγραφο περιέχει κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες εκδίδονται βάσει του άρθρου 16 του Κανονισμού σχετικά με την ΕΑΚΑΑ². Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 3 του Κανονισμού σχετικά με την ΕΑΚΑΑ, οι αρμόδιες αρχές και οι συμμετέχοντες στις χρηματοοικονομικές αγορές καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να συμμορφώνονται προς τις κατευθυντήριες γραμμές.
10. Οι αρμόδιες αρχές προς τις οποίες προορίζονται οι κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να συμμορφωθούν ενσωματώνοντάς τες στις εποπτικές πρακτικές τους, ακόμη και όταν συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές απευθύνονται πρωτίστως στους συμμετέχοντες της χρηματαγοράς.

Υποχρεώσεις γνωστοποίησης

11. Οι αρμόδιες αρχές που καλούνται να εφαρμόσουν τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να ενημερώσουν την ΕΑΚΑΑ για το κατά πόσον συμμορφώνονται ή προτίθενται να συμμορφωθούν προς τις κατευθυντήριες γραμμές, παραθέτοντας τους λόγους της ενδεχόμενης μη συμμόρφωσης. Οι αρμόδιες αρχές πρέπει να ενημερώσουν την ΕΑΚΑΑ εντός δύο μηνών από τη δημοσίευση των μεταφράσεων από την ΕΑΚΑΑ στη διεύθυνση «suitability.387@esma.europa.eu». Ελλείψει απάντησης έως τη λήξη της προθεσμίας, οι αρμόδιες αρχές θεωρούνται ότι δεν συμμορφώνονται

² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1095/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/77/ΕΚ.

προς τις κατευθυντήριες γραμμές. Υπόδειγμα του εγγράφου που μπορεί να χρησιμοποιείται για τις γνωστοποιήσεις διατίθεται στον δικτυακό τόπο της ΕΑΚΑΑ.

12. Οι συμμετέχοντες στη χρηματαγορά δεν υποχρεούνται να γνωστοποιήσουν κατά πόσον συμμορφώνονται προς τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές.

V. Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με ορισμένες πτυχές των απαιτήσεων καταλληλότητας που προβλέπονται στη MiFID

V.I Παροχή πληροφόρησης στους πελάτες σχετικά με την αξιολόγηση της καταλληλότητας

Σχετική νομοθεσία: άρθρο 19 παράγραφοι 1 και 3 της MiFID.

Γενική κατευθυντήρια γραμμή 1

13. Οι επιχειρήσεις επενδύσεων θα πρέπει να ενημερώνουν τους πελάτες, με σαφή και κατανοητό τρόπο, ότι η αξιολόγηση της καταλληλότητας διενεργείται προκειμένου η επιχείρηση να μπορεί να ενεργεί για το βέλτιστο συμφέρον του πελάτη. Σε κανένα στάδιο της διαδικασίας, οι επιχειρήσεις επενδύσεων δεν θα πρέπει να δημιουργούν οποιαδήποτε αμφιβολία ή σύγχυση σχετικά με τις δικές τους υποχρεώσεις.

Υποστηρικτικές κατευθυντήριες γραμμές

14. Η πληροφόρηση σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες της παροχής επενδυτικών συμβουλών και διαχείρισης χαρτοφυλακίων θα πρέπει να περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με την αξιολόγηση της καταλληλότητας. Η «αξιολόγηση της καταλληλότητας» θα πρέπει να θεωρείται ότι περιλαμβάνει ολόκληρη τη διαδικασία της συλλογής πληροφοριών για έναν πελάτη και την επακόλουθη αξιολόγηση της καταλληλότητας ενός συγκεκριμένου χρηματοπιστωτικού μέσου για το συγκεκριμένο πελάτη.
15. Για λόγους σαφήνειας, υπενθυμίζεται στις επιχειρήσεις ότι η αξιολόγηση της καταλληλότητας δεν περιορίζεται σε συστάσεις για την αγορά ενός χρηματοπιστωτικού μέσου. Κάθε σύσταση πρέπει να είναι κατάλληλη, ανεξάρτητα από το κατά πόσον είναι, για παράδειγμα, σύσταση αγοράς, διακράτησης ή πώλησης³. Η πληροφόρηση σχετικά με την αξιολόγηση της καταλληλότητας θα πρέπει να βοηθά τους πελάτες να κατανοούν τον σκοπό των απαιτήσεων και θα πρέπει να τους παροτρύνει να παρέχουν ακριβείς και επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τη γνώση, την πείρα, τη χρηματοοικονομική τους κατάσταση και τους επενδυτικούς στόχους τους. Οι επιχειρήσεις επενδύσεων θα πρέπει να τονίζουν στον πελάτη ότι είναι σημαντικό να συγκεντρώνουν πλήρεις και ακριβείς πληροφορίες, ώστε η επιχείρηση να μπορεί να του συστήνει κατάλληλα προϊόντα ή επενδυτικές υπηρεσίες. Εναπόκειται στις επιχειρήσεις να αποφασίζουν με ποιον τρόπο θα ενημερώνουν τους πελάτες τους σχετικά με την αξιολόγηση της καταλληλότητας, οι εν λόγω δε πληροφορίες μπορούν να παρέχονται σε τυποποιημένη μορφή. Ωστόσο, η χρησιμοποιούμενη μορφή θα πρέπει να επιτρέπει τους εκ των υστέρων ελέγχους, ώστε να ελέγχεται κατά πόσον οι πληροφορίες παρασχέθηκαν.

³ Βλ. παράγραφο IV του εγγράφου της ευρωπαϊκής επιτροπής ρυθμιστικών αρχών των αγορών κινητών αξιών (ΕΕΡΑΚΑ), Understanding the definition of advice under MiFID, question and answers (Κατανόηση του ορισμού των συμβουλών στο πλαίσιο της MiFID, ερωτήσεις και απαντήσεις), 19 Απριλίου 2010, CESR/10-293.

16. Οι επιχειρήσεις επενδύσεων θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα ώστε να διασφαλίζουν ότι ο πελάτης κατανοεί την έννοια του επενδυτικού κινδύνου καθώς και τη σχέση μεταξύ κινδύνου και απόδοσης της επένδυσης. Προκειμένου να βοηθήσουν τον πελάτη να κατανοήσει την έννοια του επενδυτικού κινδύνου, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν το ενδεχόμενο χρήσης ενδεικτικών, αναλυτικών παραδειγμάτων ως προς τα επίπεδα απώλειας που ενδέχεται να προκύψουν ανάλογα με το επίπεδο του αναληφθέντος κινδύνου, αξιολογώντας μάλιστα και την ανταπόκριση του πελάτη στα σενάρια αυτά. Ο πελάτης θα πρέπει να ενημερώνεται ότι σκοπός των εν λόγω παραδειγμάτων, και των ανταποκρίσεων σε αυτά, είναι να καθορισθεί η στάση του πελάτη απέναντι στον κίνδυνο (το προφίλ κινδύνου του πελάτη) και, κατά συνέπεια, οι τύποι των κατάλληλων χρηματοπιστωτικών μέσων (και των συναφών κινδύνων).
17. Η αξιολόγηση της καταλληλότητας αποτελεί ευθύνη της επιχείρησης επενδύσεων. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αποφεύγουν να δηλώνουν ή να δίνουν την εντύπωση ότι ο πελάτης είναι εκείνος που αποφασίζει σχετικά με την καταλληλότητα της επένδυσης ή ότι ο πελάτης είναι εκείνος που καθορίζει ποια χρηματοπιστωτικά μέσα ταιριάζουν στο προφίλ κινδύνου του. Για παράδειγμα, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αποφεύγουν να υποδεικνύουν στον πελάτη ότι ένα ορισμένο χρηματοπιστωτικό μέσο είναι εκείνο το οποίο ο πελάτης επέλεξε ως κατάλληλο ή να ζητούν από τον πελάτη να επιβεβαιώσει την καταλληλότητα ενός μέσου ή μιας υπηρεσίας.

V.II Αναγκαίες ρυθμίσεις για την κατανόηση των πελατών και των επενδύσεων

Σχετική νομοθεσία: άρθρο 13 παράγραφος 2 και άρθρο 19 παράγραφος 4 της MiFID και άρθρο 35 παράγραφος 1 και άρθρο 37 της Οδηγίας για την εφαρμογή της MiFID.

Γενική κατευθυντήρια γραμμή 2

18. Οι επιχειρήσεις επενδύσεων πρέπει να διαθέτουν κατάλληλες πολιτικές και διαδικασίες, οι οποίες θα τους επιτρέπουν να κατανοούν τα βασικά στοιχεία των πελατών τους και τα χαρακτηριστικά των χρηματοπιστωτικών μέσων που είναι διαθέσιμα για τους εν λόγω πελάτες⁴.

Υποστηρικτικές κατευθυντήριες γραμμές

19. Οι επιχειρήσεις επενδύσεων υποχρεούνται να θεσπίζουν, να εφαρμόζουν και να διατηρούν κάθε αναγκαία πολιτική και διαδικασία (συμπεριλαμβανομένων κατάλληλων εργαλείων) ώστε να μπορούν να κατανοούν τα εν λόγω βασικά στοιχεία και χαρακτηριστικά⁵.
20. Οι επιχειρήσεις πρέπει να εφαρμόζουν πολιτικές και διαδικασίες οι οποίες τους επιτρέπουν να συλλέγουν και να αξιολογούν κάθε αναγκαία πληροφορία για τη διενέργεια αξιολόγησης της καταλληλότητας για κάθε πελάτη. Για παράδειγμα, οι επιχειρήσεις μπορούν να χρησιμοποιούν ερωτηματολόγια τα οποία συμπληρώνονται από τους πελάτες τους ή κατά τη διάρκεια συζητήσεων μαζί τους.
21. Οι αναγκαίες για τη διενέργεια αξιολόγησης της καταλληλότητας πληροφορίες περιλαμβάνουν διάφορα στοιχεία τα οποία μπορεί να έχουν επιπτώσεις, για παράδειγμα, στη χρηματοοικονομική κατάσταση ή στους επενδυτικούς στόχους του πελάτη.

⁴ Θα πρέπει επίσης να τηρούνται κατάλληλα αρχεία της αξιολόγησης της καταλληλότητας, όπως αναφέρεται στην κατευθυντήρια γραμμή 9.

⁵ Άρθρο 13 παράγραφος 2 της MiFID.

22. Παραδείγματα τέτοιων στοιχείων παρατίθενται στη συνέχεια:

- α) η προσωπική κατάσταση του πελάτη (ιδίως, η δικαιοπρακτική ικανότητα του πελάτη να δεσμεύει περιουσιακά στοιχεία τα οποία ενδέχεται να ανήκουν επίσης στον/στη σύντροφό του)
 - β) η οικογενειακή κατάσταση του πελάτη (οι εξελίξεις στην οικογενειακή κατάσταση του πελάτη ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις στη χρηματοοικονομική του κατάσταση, π.χ. ένα νέο παιδί ή ένα παιδί που είναι σε ηλικία να ξεκινήσει σπουδές στο πανεπιστήμιο)
 - γ) η εργασιακή κατάσταση του πελάτη (το γεγονός ότι ο πελάτης έχασε τη δουλειά του ή πλησιάζει στη συνταξιοδότηση μπορεί να έχει επιπτώσεις στη χρηματοοικονομική του κατάσταση ή στους επενδυτικούς στόχους του)
 - δ) η ανάγκη ρευστότητας εκ μέρους του πελάτη σε ορισμένες συναφείς επενδύσεις.
23. Η ηλικία του πελάτη, ειδικότερα, είναι συνήθως μια σημαντική πληροφορία την οποία πρέπει να γνωρίζουν οι επιχειρήσεις επενδύσεων για να αξιολογήσουν την καταλληλότητα μιας επένδυσης. Όταν καθορίζουν τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει στην αξιολόγηση της καταλληλότητας οποιαδήποτε μεταβολή στην πληροφορία αυτή.
24. Οι επιχειρήσεις επενδύσεων θα πρέπει επίσης να γνωρίζουν τα προϊόντα τα οποία προσφέρουν. Αυτό σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν πολιτικές και διαδικασίες σχεδιασμένες να διασφαλίζουν ότι προτείνουν επενδύσεις ή προβαίνουν σε επενδύσεις για λογαριασμό των πελατών τους μόνον εάν η επιχείρηση κατανοεί τα χαρακτηριστικά του σχετικού προϊόντος ή του χρηματοπιστωτικού μέσου.

V.III Προσόντα του προσωπικού των επιχειρήσεων επενδύσεων

Σχετική νομοθεσία: άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο (δ) της Οδηγίας για την εφαρμογή της MiFID.

Γενική κατευθυντήρια γραμμή 3

25. Οι επιχειρήσεις επενδύσεων υποχρεούνται να διασφαλίζουν ότι το προσωπικό που ασχολείται με ουσιώδεις πτυχές της διαδικασίας αξιολόγησης της καταλληλότητας διαθέτει κατάλληλο επίπεδο γνώσεων και εξειδίκευσης⁶.

Υποστηρικτικές κατευθυντήριες γραμμές

26. Το προσωπικό πρέπει να κατανοεί τον ρόλο που διαδραματίζει στη διαδικασία αξιολόγησης της καταλληλότητας και να διαθέτει τις απαιτούμενες ικανότητες, γνώσεις και εξειδίκευση, καθώς και επαρκών γνώσεων των οικείων κανονιστικών υποχρεώσεων και διαδικασιών για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που του έχουν ανατεθεί.

⁶ Το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της οδηγίας για την εφαρμογή της MiFID απαιτεί από όλες τις επιχειρήσεις επενδύσεων να χρησιμοποιούν προσωπικό με τις ικανότητες, τις γνώσεις και την εμπειρογνώμοσύνη που απαιτούνται για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που του έχουν ανατεθεί.

27. Το προσωπικό πρέπει να διαθέτει τις απαιτούμενες ικανότητες ώστε να μπορεί να αξιολογεί τις ανάγκες και τις συνθήκες του πελάτη. Απαιτείται επίσης να διαθέτει επαρκή εξειδίκευση των χρηματογορών ώστε να κατανοεί τα χρηματοπιστωτικά μέσα τα οποία πρόκειται να προτείνει (ή να αγοράσει για λογαριασμό του πελάτη) και να προσδιορίζει τα χαρακτηριστικά του χρηματοπιστωτικού μέσου που συνάδουν στις ανάγκες και στις συνθήκες του πελάτη.
28. Η ΕΑΚΑΑ σημειώνει ότι μερικά κράτη μέλη απαιτούν την πιστοποίηση του προσωπικού που παρέχει επενδυτικές συμβουλές ή/και διαχειρίζεται χαρτοφυλάκια, ή ισοδύναμα συστήματα, ώστε να διασφαλίζεται κατάλληλο επίπεδο γνώσεων και εξειδίκευσης του προσωπικού που ασχολείται με ουσιώδεις πτυχές της διαδικασίας αξιολόγησης της καταλληλότητας.

V.IV Έκταση των πληροφοριών που συλλέγονται σχετικά με τους πελάτες (αναλογικότητα)

Σχετική νομοθεσία: άρθρο 19 παράγραφος 4 της MiFID και άρθρα 35 και 37 της Οδηγίας για την εφαρμογή της MiFID.

Γενική κατευθυντήρια γραμμή 4

29. Οι επιχειρήσεις επενδύσεων θα πρέπει να καθορίζουν το εύρος των πληροφοριών που θα συλλέγονται αναφορικά με τους πελάτες υπό το πρίσμα όλων των χαρακτηριστικών των επενδυτικών υπηρεσιών της παροχής επενδυτικών συμβουλών ή διαχείρισης χαρτοφυλακίων που πρόκειται να παρασχεθούν στους συγκεκριμένους πελάτες.

Υποστηρικτικές κατευθυντήριες γραμμές

30. Πριν από την παροχή των επενδυτικών υπηρεσιών της παροχής επενδυτικών συμβουλών ή διαχείρισης χαρτοφυλακίων, οι επιχειρήσεις επενδύσεων θα πρέπει πάντοτε να συλλέγουν τις «αναγκαίες πληροφορίες» σχετικά με τη γνώση και την πείρα, τη χρηματοοικονομική κατάσταση και τους επενδυτικούς στόχους του πελάτη.
31. Το εύρος των πληροφοριών που συλλέγονται μπορεί να διαφέρει. Όταν καθορίζουν ποιες πληροφορίες είναι «αναγκαίες» και συναφείς, οι επιχειρήσεις επενδύσεων πρέπει να εξετάζουν, σε ό,τι αφορά τη γνώση και την πείρα του πελάτη, τη χρηματοοικονομική κατάσταση και τους επενδυτικούς του στόχους, ήτοι:
 - α) τον τύπο του χρηματοπιστωτικού μέσου ή της συναλλαγής που ενδέχεται να συστήσει ή να συνάψει η επιχείρηση (λαμβάνομένης υπόψη της πολυπλοκότητας και του επιπέδου του κινδύνου)
 - β) τη φύση και το εύρος της υπηρεσίας την οποία ενδέχεται να παράσχει η επιχείρηση
 - γ) τη φύση, τις ανάγκες και τις συνθήκες του πελάτη.
32. Παρότι το εύρος των πληροφοριών που πρέπει να συλλέγονται μπορεί να διαφέρει, ο κανόνας που διασφαλίζει ότι μια σύσταση ή μια επένδυση που πραγματοποιείται για λογαριασμό ενός πελάτη είναι κατάλληλη για τον πελάτη παραμένει πάντοτε ο ίδιος. Η αρχή της αναλογικότητας που προβλέπεται στη MiFID επιτρέπει στις επιχειρήσεις να συλλέγουν πληροφορίες σε επίπεδο ανάλογο των προϊόντων και υπηρεσιών που παρέχουν ή για τα οποία ο πελάτης ζητεί συγκεκριμένες υπηρεσίες παροχής επενδυτικών συμβουλών ή διαχείρισης χαρτοφυλακίων. Η αρχή

της αναλογικότητας δεν επιτρέπει στις επιχειρήσεις να μειώνουν το επίπεδο προστασίας που πρέπει να παρέχεται στους πελάτες.

33. Για παράδειγμα, όταν παρέχουν πρόσβαση σε πολύπλοκα⁷ ή υψηλού ρίσκου⁸ χρηματοπιστωτικά μέσα, οι επιχειρήσεις επενδύσεων θα πρέπει να εξετάζουν προσεκτικά κατά πόσον πρέπει να συλλέξουν σχετικά με τον πελάτη αναλυτικότερες πληροφορίες από εκείνες που θα συνέλεξαν εάν επρόκειτο για λιγότερο πολύπλοκα ή υψηλού ρίσκου μέσα. Έτσι, οι επιχειρήσεις μπορούν να αξιολογούν την ικανότητα του πελάτη να κατανοεί και να αναλαμβάνει, από οικονομική άποψη, τους κινδύνους που σχετίζονται με τέτοια μέσα⁹.
34. Για τα μη ευχερώς ρευστοποιήσιμα χρηματοπιστωτικά μέσα¹⁰, οι «αναγκαίες πληροφορίες» που πρέπει να συλλέγονται θα περιλαμβάνουν προφανώς πληροφορίες σχετικά με το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο πελάτης είναι διατεθειμένος να διακρατήσει την επένδυση. Καθώς θα πρέπει πάντοτε να συλλέγονται πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοοικονομική κατάσταση ενός πελάτη, το εύρος των πληροφοριών που πρέπει να συλλέγεται μπορεί να εξαρτάται από τον τύπο των χρηματοπιστωτικών μέσων που συστήνονται ή συναλλαγών που συνάπτονται. Για παράδειγμα, για μη ευχερώς ρευστοποιήσιμα ή υψηλού ρίσκου χρηματοπιστωτικά μέσα, οι «αναγκαίες πληροφορίες» που πρέπει να συλλεχθούν μπορούν να περιλαμβάνουν όλα τα ακόλουθα στοιχεία τα οποία απαιτούνται για να διασφαλισθεί ότι η χρηματοοικονομική κατάσταση του πελάτη τού επιτρέπει να επενδύει ο ίδιος ή μέσω της επιχείρησης επενδύσεων σε τέτοια μέσα:
- α) το ύψος του τακτικού εισοδήματος και του συνολικού εισοδήματος του πελάτη, εάν τα εισοδήματα αυτά αποκτώνται σε διαρκή ή προσωρινή βάση, και την πηγή των εν λόγω εισοδημάτων (για παράδειγμα, απασχόληση, συνταξιοδοτικά εισοδήματα, επενδυτικά εισοδήματα, μισθώματα κ.λπ.)·
 - β) τα περιουσιακά στοιχεία του πελάτη, μεταξύ των οποίων τα ευχερώς ρευστοποιήσιμα περιουσιακά στοιχεία, τις επενδύσεις και τα ακίνητα, τα οποία θα μπορούν να περιλαμβάνουν τις χρηματοοικονομικές επενδύσεις, την προσωπική περιουσία και τις επενδύσεις σε ακίνητα, τα κεφάλαια από συντάξεις και τυχόν καταθέσεις σε μετρητά κ.λπ. που μπορεί να έχει ο πελάτης. Όπου συντρέχει περίπτωση, η επιχείρηση θα πρέπει επίσης να συλλέγει πληροφορίες σχετικά με τις προϋποθέσεις, τους όρους, την πρόσβαση, τα δάνεια, τις εγγυήσεις και άλλους περιορισμούς, εφόσον υπάρχουν, στα ως άνω περιουσιακά στοιχεία·
 - γ) τις τακτικές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του πελάτη, οι οποίες περιλαμβάνουν τις χρηματοοικονομικές δεσμεύσεις που έχει αναλάβει ή σχεδιάζει να αναλάβει ο πελάτης

⁷ Όπως ορίζονται στη MiFID.

⁸ Εναπόκειται σε κάθε επιχείρηση επενδύσεων να καθορίζει εκ των προτέρων το επίπεδο κινδύνου των χρηματοπιστωτικών μέσων που περιλαμβάνονται στην προσφορά της προς τους επενδυτές λαμβάνοντας υπόψη, όπου υπάρχουν, ενδεχόμενες κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες εκδίδονται από αρμόδιες αρχές που εποπτεύουν την επιχείρηση.

⁹ Σε κάθε περίπτωση, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι πελάτες κατανοούν τον επενδυτικό κίνδυνο και τις δυνητικές απώλειες που ενδέχεται να υφίστανται, η επιχείρηση θα πρέπει, στον βαθμό του εφικτού, να παρουσιάζει τους εν λόγω κινδύνους με σαφή και κατανοητό τρόπο, ενδεχομένως χρησιμοποιώντας χαρακτηριστικά παραδείγματα της έκτασης της απώλειας σε περίπτωση κακής επίδοσης της επένδυσης. Η αξιολόγηση της ικανότητας ενός πελάτη να αποδεχθεί τις απώλειες μπορεί να υποβοηθηθεί μετρώντας την αντοχή του πελάτη στις απώλειες. Βλ. επίσης παράγραφο 16.

¹⁰ Εναπόκειται σε κάθε επιχείρηση επενδύσεων να ορίσει εκ των προτέρων ποια από τα χρηματοπιστωτικά μέσα τα οποία περιλαμβάνονται στην προσφορά της προς τους επενδυτές θεωρεί μη ευχερώς ρευστοποιήσιμα, λαμβάνοντας υπόψη, όπου υπάρχουν, ενδεχόμενες κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες εκδίδονται από αρμόδιες αρχές που εποπτεύουν την επιχείρηση.

(χρεώσεις, το συνολικό ύψος του δανεισμού του και άλλες περιοδικές υποχρεώσεις του πελάτη κ.λπ.).

35. Για τον καθορισμό των πληροφοριών που πρέπει να συλλέγονται, οι επιχειρήσεις επενδύσεων πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη τη φύση της υπηρεσίας που θα παρασχεθεί. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι:
- α) όταν πρόκειται να παρασχεθεί η επενδυτική υπηρεσία της παροχής επενδυτικών συμβουλών, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να συλλέγουν επαρκείς πληροφορίες προκειμένου να μπορούν να αξιολογήσουν την ικανότητα του πελάτη να κατανοήσει τους κινδύνους και τη φύση κάθε χρηματοπιστωτικού μέσου που η επιχείρηση προτίθεται να συστήσει στον συγκεκριμένο πελάτη.
 - β) όταν πρόκειται να παρασχεθεί η επενδυτική υπηρεσία της διαχείρισης χαρτοφυλακίου, καθώς η επιχείρηση πρόκειται να λάβει επενδυτικές αποφάσεις για λογαριασμό του πελάτη, το επίπεδο γνώσης και πείρας που απαιτείται από τον πελάτη σχετικά με όλα τα χρηματοπιστωτικά μέσα που ενδέχεται να συνθέτουν το χαρτοφυλάκιο μπορεί να είναι λιγότερο λεπτομερές από το επίπεδο που θα πρέπει να έχει ο πελάτης όταν πρόκειται να παρασχεθεί η επενδυτική υπηρεσία της παροχής επενδυτικών συμβουλών. Παρ' όλα αυτά, ακόμη και σε αυτές τις περιπτώσεις, ο πελάτης θα πρέπει να κατανοεί τουλάχιστον τους συνολικούς κινδύνους του χαρτοφυλακίου και να διαθέτει γενική κατανόηση των κινδύνων που συνδέονται με κάθε τύπο χρηματοπιστωτικού μέσου που μπορεί να περιλαμβάνεται στο χαρτοφυλάκιο. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αποκτούν πολύ σαφή κατανόηση και γνώση του επενδυτικού προφίλ του πελάτη.
36. Ομοίως, το εύρος της επενδυτικής υπηρεσίας που ζητεί ο πελάτης μπορεί επίσης να έχει επιπτώσεις στο βαθμό λεπτομέρειας των πληροφοριών που συλλέγονται σχετικά με τον πελάτη. Για παράδειγμα, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να συλλέγουν περισσότερες πληροφορίες για τους πελάτες οι οποίοι ζητούν επενδυτικές συμβουλές που αφορούν ολόκληρο το χρηματοοικονομικό τους χαρτοφυλάκιο παρά για τους πελάτες που ζητούν συγκεκριμένες συμβουλές σχετικά με το πώς να επενδύσουν ένα δεδομένο χρηματικό ποσό, το οποίο αντιπροσωπεύει σχετικά μικρό μέρος του συνολικού χαρτοφυλακίου τους.
37. Μια επιχείρηση επενδύσεων θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη τη φύση του πελάτη όταν καθορίζει τις πληροφορίες που πρέπει να συλλεχθούν. Για παράδειγμα, αναλυτικότερες πληροφορίες θα πρέπει συνήθως να συλλέγονται για μεγαλύτερους σε ηλικία και δυνητικά ευάλωτους πελάτες, οι οποίοι ζητούν για πρώτη φορά την παροχή της υπηρεσίας της παροχής επενδυτικών συμβουλών. Επίσης, εάν μια επιχείρηση παρέχει υπηρεσίες παροχής επενδυτικών συμβουλών ή διαχείρισης χαρτοφυλακίων σε επαγγελματία πελάτη (ο οποίος ορθώς ταξινομήθηκε ως τέτοιος), δικαιούται γενικά να υποθέσει ότι ο πελάτης διαθέτει το απαιτούμενο επίπεδο πείρας και γνώσης και, επομένως, δεν υποχρεούται να αποκτήσει πληροφορίες σχετικά με τις συγκεκριμένες πτυχές.
38. Ομοίως, εάν η επενδυτική υπηρεσία συνίσταται στην παροχή επενδυτικών συμβουλών ή διαχείρισης χαρτοφυλακίων σε 'πελάτες που θεωρούνται επαγγελματίες'¹¹, η επιχείρηση δικαιούται να υποθέσει ότι ο πελάτης μπορεί να αναλάβει, από οικονομική άποψη, κάθε σχετικό επενδυτικό κίνδυνο συνεπή προς τους επενδυτικούς στόχους του συγκεκριμένου πελάτη και, επομένως, δεν

¹¹ Όπως περιγράφεται στο τμήμα I του παραρτήματος II της MiFID («Κατηγορίες πελατών που θεωρούνται επαγγελματίες»).

υποχρεούται γενικά να εξασφαλίζει πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοοικονομική κατάσταση του πελάτη. Ωστόσο, τέτοιες πληροφορίες πρέπει να εξασφαλίζονται, όταν το απαιτούν οι επενδυτικοί στόχοι του πελάτη. Για παράδειγμα, εάν ο πελάτης επιδιώκει να αντισταθμίσει έναν κίνδυνο, η επιχείρηση θα πρέπει να διαθέτει αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τον συγκεκριμένο κίνδυνο, ώστε να μπορεί να προτείνει ένα αποτελεσματικό χρηματοπιστωτικό μέσο για αντιστάθμιση του κινδύνου.

39. Οι πληροφορίες που πρέπει να συλλέγονται εξαρτώνται επίσης από τις ανάγκες και τις συνθήκες του πελάτη. Για παράδειγμα, μια επιχείρηση είναι πιθανό να χρειάζεται αναλυτικότερες πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοοικονομική κατάσταση του πελάτη, όταν οι επενδυτικοί στόχοι του πελάτη είναι πολλαπλοί ή/και μακροπρόθεσμοι παρά όταν ο πελάτης επιδιώκει μια βραχυπρόθεσμη ασφαλή επένδυση.
40. Εάν η επιχείρηση επενδύσεων δεν εξασφαλίσει επαρκείς πληροφορίες¹² ώστε να παράσχει την κατάλληλη για τον πελάτη επενδυτική υπηρεσία της παροχής επενδυτικών συμβουλών ή διαχείρισης χαρτοφυλακίων, δεν πρέπει να παράσχει την εν λόγω υπηρεσία στον συγκεκριμένο πελάτη¹³.

V.V Αξιοπιστία των πληροφοριών που αφορούν τους πελάτες

Σχετική νομοθεσία: άρθρο 19 παράγραφος 4 της MiFID και άρθρα 35 και 37 της Οδηγίας για την εφαρμογή της MiFID.

Γενική κατευθυντήρια γραμμή 5

41. Οι επιχειρήσεις επενδύσεων θα πρέπει να λαμβάνουν εύλογα μέτρα ώστε να διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες που συλλέγουν για τους πελάτες είναι αξιόπιστες. Ειδικότερα, οι επιχειρήσεις θα πρέπει:
 - α) να μην βασίζονται σε αυτοαξιολόγηση των πελατών όσον αφορά τη γνώση, την πείρα και τη χρηματοοικονομική κατάστασή τους·
 - β) να διασφαλίζουν ότι όλα τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία αξιολόγησης της καταλληλότητας έχουν σχεδιασθεί κατάλληλα (π.χ. οι ερωτήσεις δεν έχουν συνταχθεί κατά τρόπο ώστε να οδηγούν τον πελάτη σε έναν συγκεκριμένο τύπο επένδυσης)· και
 - γ) να λαμβάνουν μέτρα διασφάλισης της συνεκτικότητας των πληροφοριών που αφορούν τον πελάτη.

Υποστηρικτικές κατευθυντήριες γραμμές

42. Οι πελάτες πρέπει να παρέχουν ορθές, επικαιροποιημένες και πλήρεις πληροφορίες οι οποίες είναι αναγκαίες για την αξιολόγηση της καταλληλότητας. Ωστόσο, οι επιχειρήσεις επενδύσεων χρειάζεται να λαμβάνουν κάθε εύλογο μέτρο προκειμένου να ελέγχουν την αξιοπιστία των πληροφοριών που συλλέγονται για τους πελάτες. Οι επιχειρήσεις παραμένουν υπεύθυνες για την εξασφάλιση ότι

¹² Η έκφραση «επαρκείς πληροφορίες» πρέπει να θεωρείται ότι σημαίνει τις πληροφορίες τις οποίες πρέπει να συλλέγουν οι επιχειρήσεις ώστε να συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις καταλληλότητας βάσει της MiFID.

¹³ Βλ. άρθρο 35 παράγραφος 5 της οδηγίας για την εφαρμογή της MiFID.

διαθέτουν επαρκείς πληροφορίες για τη διενέργεια της αξιολόγησης καταλληλότητας. Για παράδειγμα, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν κατά πόσον υπάρχουν προφανείς ανακρίβειες στις πληροφορίες που παρέχουν οι πελάτες τους. Θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι ερωτήσεις που υποβάλλουν στους πελάτες τους μπορούν να γίνουν κατανοητές και ότι κάθε άλλη μέθοδος που χρησιμοποιείται για τη συλλογή πληροφοριών έχει σχεδιασθεί κατά τρόπο ώστε να εξασφαλίζονται οι πληροφορίες που απαιτούνται για την αξιολόγηση της καταλληλότητας.

43. Η αυτοαξιολόγηση πρέπει να αντισταθμίζεται από αντικειμενικά κριτήρια. Για παράδειγμα:
- α) αντί να ρωτά έναν πελάτη κατά πόσον νιώθει ότι διαθέτει επαρκή πείρα για να επενδύσει σε ορισμένα μέσα, η επιχείρηση μπορεί να ρωτά τον πελάτη με ποιους τύπους μέσων είναι εξοικειωμένος·
 - β) αντί να ρωτά τους πελάτες κατά πόσον πιστεύουν ότι διαθέτουν επαρκή κεφάλαια για επένδυση, η επιχείρηση μπορεί να ζητά πραγματικές πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοοικονομική κατάσταση του πελάτη·
 - γ) αντί να ρωτά έναν πελάτη κατά πόσον νιώθει άνετα να αναλαμβάνει κινδύνους, η επιχείρηση μπορεί να ρωτά ποιο επίπεδο απώλειας στη διάρκεια μιας δεδομένης περιόδου είναι διατεθειμένος να αποδεχθεί ο πελάτης, είτε σε μια μεμονωμένη επένδυση είτε στο συνολικό χαρτοφυλάκιο.
44. Εάν οι επιχειρήσεις επενδύσεων στηρίζονται σε εργαλεία τα οποία πρόκειται να χρησιμοποιηθούν από τους πελάτες στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης της καταλληλότητας (όπως επιγραμμικά ερωτηματολόγια ή λογισμικό κατάρτισης προφίλ κινδύνου), θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι διαθέτουν κατάλληλα συστήματα και ελέγχους ώστε να εξασφαλίζεται ότι τα εργαλεία είναι κατάλληλα για τον επιδιωκόμενο σκοπό και παράγουν ικανοποιητικά αποτελέσματα. Για παράδειγμα, το λογισμικό κατάρτισης προφίλ κινδύνου μπορεί να περιλαμβάνει μερικούς ελέγχους της συνεκτικότητας των απαντήσεων που δίνουν οι πελάτες, ώστε να αναδεικνύονται οι αντιφάσεις μεταξύ των διαφορετικών πληροφοριών που συλλέχθηκαν.
45. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν εύλογα μέτρα για τη μείωση των δυνητικών κινδύνων που σχετίζονται με τη χρήση τέτοιων εργαλείων. Για παράδειγμα, δυνητικοί κίνδυνοι μπορεί να προκύπτουν όταν πελάτες αλλάζουν (με δική τους πρωτοβουλία ή με παρότρυνση του προσωπικού που συναλλάσσεται μαζί τους) τις απαντήσεις τους προκειμένου να εξασφαλίσουν πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικά μέσα τα οποία μπορεί να μην είναι κατάλληλα για αυτούς.
46. Προκειμένου να διασφαλίζεται η συνεκτικότητα των πληροφοριών που αφορούν τους πελάτες, οι επιχειρήσεις επενδύσεων θα πρέπει να εξετάζουν τις πληροφορίες που συλλέγουν ως σύνολο. Οι επιχειρήσεις πρέπει να εντοπίζουν τυχόν αντιφάσεις μεταξύ διαφορετικών πληροφοριών που συνέλεξαν και να επικοινωνούν με τον πελάτη προκειμένου να επιλύουν τυχόν ουσιώδεις δυνητικές αναντιστοιχίες ή ανακρίβειες. Παραδείγματα τέτοιων αντιφάσεων αποτελούν οι πελάτες που διαθέτουν λίγη γνώση ή πείρα και η στάση τους απέναντι στον κίνδυνο είναι επιθετική ή εκείνοι που έχουν συνετό προφίλ κινδύνου και φιλόδοξους επενδυτικούς στόχους.

V.VI Επικαιροποίηση των πληροφοριών που αφορούν τους πελάτες

Σχετική νομοθεσία: άρθρο 37 παράγραφος 3 της Οδηγίας για την εφαρμογή της MiFID.

Γενική κατευθυντήρια γραμμή 6

47. Εάν μια επιχείρηση επενδύσεων έχει μια διαρκή σχέση με τον πελάτη, θα πρέπει να θεσπίσει κατάλληλες διαδικασίες προκειμένου να διατηρεί επαρκείς και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τον πελάτη.

Υποστηρικτικές κατευθυντήριες γραμμές

48. Όταν παρέχουν επενδυτικές συμβουλές σε διαρκή βάση ή την υπηρεσία της διαχείρισης χαρτοφυλακίων συνεχώς, οι επιχειρήσεις επενδύσεων πρέπει να διατηρούν κατάλληλες και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τον πελάτη, ώστε να μπορούν να διενεργούν την απαιτούμενη αξιολόγηση της καταλληλότητας. Επομένως, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να θεσπίσουν διαδικασίες οι οποίες θα καθορίζουν:

- α) ποιο μέρος των πληροφοριών που συλλέχθηκαν θα πρέπει να επικαιροποιείται και με ποια συχνότητα
- β) πώς θα πρέπει να γίνεται η επικαιροποίηση και ποιες ενέργειες πρέπει να εκτελεί η επιχείρηση όταν λαμβάνει πρόσθετες ή επικαιροποιημένες πληροφορίες ή όταν ο πελάτης δεν παρέχει τις ζητηθείσες πληροφορίες.

49. Η συχνότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα, για παράδειγμα, με το προφίλ κινδύνου του πελάτη: βάσει των πληροφοριών που συλλέχθηκαν αναφορικά με έναν πελάτη στο πλαίσιο των απαιτήσεων καταλληλότητας, μια επιχείρηση θα καθορίζει συχνά το προφίλ επενδυτικού κινδύνου του πελάτη, δηλαδή τον τύπο των επενδυτικών υπηρεσιών ή των χρηματοπιστωτικών μέσων που μπορούν γενικά να είναι κατάλληλα για αυτόν λαμβάνοντας υπόψη τη γνώση και την πείρα, τη χρηματοοικονομική κατάσταση και τους επενδυτικούς στόχους του. Ένα προφίλ υψηλότερου κινδύνου ενδέχεται να απαιτεί συχνότερη επικαιροποίηση από ό,τι ένα προφίλ χαμηλότερου κινδύνου. Επίσης, υπάρχουν ορισμένα γεγονότα τα οποία ενδέχεται να ενεργοποιούν μια διαδικασία επικαιροποίησης όπως, για παράδειγμα, στην περίπτωση πελατών που φθάνουν σε συντάξιμη ηλικία.
50. Η επικαιροποίηση μπορεί να διενεργείται, για παράδειγμα, κατά τις περιοδικές συναντήσεις με τους πελάτες ή αποστέλλοντας ένα ερωτηματολόγιο επικαιροποίησης στους πελάτες. Σχετικές ενέργειες μπορεί να περιλαμβάνουν την αλλαγή του προφίλ του πελάτη βάσει των επικαιροποιημένων πληροφοριών που συλλέχθηκαν.

V.VII Πληροφορίες πελάτη που είναι νομικά πρόσωπα ή ομάδες

Σχετική νομοθεσία: άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 10 και άρθρο 19 παράγραφος 4 της MiFID.

Γενική κατευθυντήρια γραμμή 7

51. Εάν ένας πελάτης είναι νομικό πρόσωπο ή ομάδα δύο ή περισσότερων φυσικών προσώπων ή εάν ένα ή περισσότερα φυσικά πρόσωπα εκπροσωπούνται από ένα άλλο φυσικό πρόσωπο, για να προσδιορίσει ποιος θα πρέπει να υποβληθεί στην αξιολόγηση της καταλληλότητας, η επιχείρηση επενδύσεων θα πρέπει να βασίζεται πρώτα στο ισχύον νομικό πλαίσιο.

52. Εάν το νομικό πλαίσιο δεν παρέχει επαρκείς ενδείξεις συναφώς, και ιδίως εάν δεν έχει διορισθεί ένας μοναδικός αντιπρόσωπος (όπως μπορεί να συμβαίνει στην περίπτωση συζύγων), η επιχείρηση επενδύσεων θα πρέπει να συμφωνήσει, βάσει της πολιτικής την οποία θα έχει καθορίσει εκ των προτέρων, με τα οικεία πρόσωπα (τους αντιπροσώπους του νομικού προσώπου, τα πρόσωπα που ανήκουν στην ομάδα ή τα φυσικά πρόσωπα που εκπροσωπούνται) ποιος θα πρέπει να υποβληθεί στην αξιολόγηση της καταλληλότητας και με ποιον τρόπο θα διενεργηθεί στην πράξη η εν λόγω αξιολόγηση, συμπεριλαμβανομένου του προσώπου από το οποίο θα πρέπει να συλλεχθούν πληροφορίες σχετικά με τη γνώση και την πείρα, τη χρηματοοικονομική κατάσταση και τους επενδυτικούς στόχους. Η επιχείρηση επενδύσεων θα πρέπει να καταγράψει τη συμφωνία.

Υποστηρικτικές κατευθυντήριες γραμμές

53. Στο παράρτημα II της MiFID αναφέρεται ότι η αξιολόγηση της «ικανότητας, της πείρας και των γνώσεων» που απαιτούνται για μικρές οντότητες οι οποίες ζητούν να αντιμετωπίζονται ως επαγγελματίες θα πρέπει να διενεργείται στο «πρόσωπο που εξουσιοδοτείται να διενεργεί συναλλαγές για λογαριασμό της οντότητας». Κατ' αναλογία, η προσέγγιση αυτή θα πρέπει να εφαρμόζεται για σκοπούς αξιολόγησης της καταλληλότητας στις περιπτώσεις στις οποίες ένα φυσικό πρόσωπο εκπροσωπείται από άλλο φυσικό πρόσωπο και στις οποίες μια μικρή οντότητα πρόκειται να υποβληθεί σε αξιολόγηση της καταλληλότητας. Στις περιπτώσεις αυτές, η χρηματοοικονομική κατάσταση και οι επενδυτικοί στόχοι πρέπει να είναι εκείνοι του υποκείμενου πελάτη (του φυσικού προσώπου που εκπροσωπείται ή της μικρής οντότητας), ενώ η πείρα και η γνώση πρέπει να είναι εκείνες του εκπροσώπου του φυσικού προσώπου ή του προσώπου που εξουσιοδοτείται να διενεργεί συναλλαγές για λογαριασμό της οντότητας.
54. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να θεσπίσουν πολιτική σχετικά με το ποιος θα πρέπει να υποβάλλεται στην αξιολόγηση καταλληλότητας όταν συναλλάσσονται με ένα νομικό πρόσωπο ή μια ομάδα δύο ή περισσότερων φυσικών προσώπων ή όταν ένα ή περισσότερα φυσικά πρόσωπα εκπροσωπούνται από άλλο φυσικό πρόσωπο. Η πολιτική της επιχείρησης θα πρέπει να προβλέπει ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα βέλτιστα συμφέροντα όλων των ενδιαφερόμενων προσώπων και η ανάγκη τους για προστασία.
55. Απουσία συμφωνίας και εφόσον οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις των προσώπων που ανήκουν στην ομάδα διαφέρουν, η επιχείρηση θα πρέπει να λάβει υπόψη το πρόσωπο που εμφανίζει το μεγαλύτερο ενδιαφέρον συναφώς (δηλαδή, το πρόσωπο με την πιο αδύναμη χρηματοοικονομική κατάσταση). Το ίδιο πρέπει να γίνεται όταν εξετάζονται οι επενδυτικοί στόχοι (δηλαδή, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το πρόσωπο με τους πλέον συντηρητικούς επενδυτικούς στόχους) ή η πείρα ή η γνώση τους (δηλαδή, το πρόσωπο που εξουσιοδοτείται να διενεργεί συναλλαγές το οποίο διαθέτει τη μικρότερη πείρα και γνώση).
56. Σε περιπτώσεις στις οποίες δύο ή περισσότερα πρόσωπα εξουσιοδοτούνται να διενεργούν από κοινού συναλλαγές για λογαριασμό της ομάδας (όπως μπορεί να συμβαίνει σε περίπτωση κοινών λογαριασμών), το προφίλ πελάτη, όπως καθορίζεται από την επιχείρηση, πρέπει να αντικατοπτρίζει την ικανότητα των διαφορετικών αυτών προσώπων να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις, καθώς και τις δυνητικές συνέπειες τέτοιων αποφάσεων στην επιμέρους χρηματοοικονομική κατάσταση και στους επενδυτικούς στόχους τους.

V.VIII Αναγκαίες ρυθμίσεις για τη διασφάλιση της καταλληλότητας μιας επένδυσης

Σχετική νομοθεσία: άρθρο 13 παράγραφος 2 της MiFID και άρθρο 5 της Οδηγίας για την εφαρμογή της MiFID.

Γενική κατευθυντήρια γραμμή 8

57. Για την αντιστοίχιση πελατών και κατάλληλων επενδύσεων, οι επιχειρήσεις επενδύσεων θα πρέπει να θεσπίζουν πολιτικές και διαδικασίες ώστε να διασφαλίζεται ότι λαμβάνουν με συνεπή τρόπο υπόψη:
- α) κάθε διαθέσιμη πληροφορία που αφορά τον πελάτη, η οποία μπορεί να είναι συναφής για την αξιολόγηση της καταλληλότητας μιας επένδυσης, συμπεριλαμβανομένου του τρέχοντος χαρτοφυλακίου επενδύσεων του πελάτη (και της κατανομής των στοιχείων ενεργητικού εντός του συγκεκριμένου χαρτοφυλακίου)
 - β) κάθε ουσιώδες χαρακτηριστικό των επενδύσεων που εξετάζονται στην αξιολόγηση της καταλληλότητας, συμπεριλαμβανομένων όλων των συναφών κινδύνων και κάθε άμεσου και έμμεσου κόστους για τον πελάτη¹⁴.

Υποστηρικτικές κατευθυντήριες γραμμές

58. Οι επιχειρήσεις επενδύσεων που στηρίζονται σε εργαλεία κατά τη διαδικασία αξιολόγησης της καταλληλότητας (όπως πρότυπα χαρτοφυλακίων, λογισμικό κατανομής στοιχείων ενεργητικού ή εργαλεία κατάρτισης προφίλ κινδύνου για τις δυνητικές επενδύσεις) θα πρέπει να διαθέτουν κατάλληλα συστήματα και ελέγχους ώστε να διασφαλίζεται ότι τα εργαλεία είναι κατάλληλα για τον επιδιωκόμενο σκοπό και παράγουν ικανοποιητικά αποτελέσματα.
59. Υπό το πρίσμα αυτό, τα εργαλεία θα πρέπει να έχουν σχεδιασθεί έτσι ώστε να λαμβάνουν υπόψη όλες τις ιδιαιτερότητες κάθε πελάτη ή χρηματοπιστωτικού μέσου. Για παράδειγμα, εργαλεία τα οποία ταξινομούν ευρέως πελάτες ή χρηματοπιστωτικά μέσα δεν θα είναι κατάλληλα για τον επιδιωκόμενο σκοπό.
60. Μια επιχείρηση θα πρέπει να θεσπίσει πολιτικές και διαδικασίες οι οποίες να της επιτρέπουν να διασφαλίζει, μεταξύ άλλων, ότι:
- α) οι επενδυτικές υπηρεσίες της παροχής επενδυτικών συμβουλών και διαχείρισης χαρτοφυλακίων που παρέχονται στον πελάτη λαμβάνουν υπόψη κατάλληλο βαθμό διαφοροποίησης του κινδύνου
 - β) ο πελάτης κατανοεί επαρκώς τη σχέση μεταξύ κινδύνου και απόδοσης, δηλαδή την κατ' ανάγκη χαμηλή απόδοση για στοιχεία ενεργητικού απαλλαγμένα από κίνδυνο, τις συνέπειες του χρονικού ορίζοντα στην εν λόγω σχέση και τις συνέπειες του κόστους στις επενδύσεις του
 - γ) η χρηματοοικονομική κατάσταση του πελάτη μπορεί να χρηματοδοτεί τις επενδύσεις του και ο πελάτης μπορεί να επωμισθεί οιαδήποτε πιθανή απώλεια από τις επενδύσεις

¹⁴ Βλ. άρθρο 33 της οδηγίας για την εφαρμογή της MiFID σχετικά με την υποχρέωση πληροφόρησης των πελατών σε ό,τι αφορά το κόστος.

- δ) κάθε προσωπική σύσταση ή συναλλαγή η οποία συνάπτεται κατά την παροχή της υπηρεσίας της παροχής επενδυτικών συμβουλών ή διαχείρισης χαρτοφυλακίων, όταν αφορά μη ευχερώς ρευστοποιήσιμο προϊόν, λαμβάνει υπόψη το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο πελάτης είναι διατεθειμένος να διακρατήσει την επένδυση, και
- ε) τυχόν συγκρούσεις συμφερόντων δεν επηρεάζουν δυσμενώς την ποιότητα της αξιολόγησης της καταλληλότητας.

V.IX Τήρηση αρχείων

Σχετική νομοθεσία: άρθρο 13 παράγραφος 6 της MiFID και άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο στ) και άρθρο 51 της Οδηγίας για την εφαρμογή της MiFID.

Γενική κατευθυντήρια γραμμή 9

61. Οι επιχειρήσεις επενδύσεων θα πρέπει, κατ' ελάχιστον:

- α) να διαθέτουν κατάλληλες ρυθμίσεις καταγραφής και διατήρησης ώστε να εξασφαλίζεται η τακτική και διαφανής διαδικασία τήρησης αρχείων όσον αφορά την αξιολόγηση της καταλληλότητας, συμπεριλαμβανομένων τυχόν επενδυτικών συμβουλών που παρασχέθηκαν καθώς και όλων των επενδύσεων (και των αποεπενδύσεων) που πραγματοποιήθηκαν
- β) να διασφαλίζουν ότι οι ρυθμίσεις τήρησης αρχείων έχουν σχεδιασθεί έτσι ώστε να επιτρέπουν τον εντοπισμό σφαλμάτων όσον αφορά την αξιολόγηση της καταλληλότητας (π.χ. κακή πώληση)
- γ) να διασφαλίζουν ότι τα τηρούμενα στην επιχείρηση αρχεία είναι προσβάσιμα στα ενδιαφερόμενα πρόσωπα και στις αρμόδιες αρχές
- δ) να διαθέτουν κατάλληλες διαδικασίες για τη μείωση τυχόν αδυναμιών ή περιορισμών των ρυθμίσεων για την τήρηση αρχείων.

Υποστηρικτικές κατευθυντήριες γραμμές

- 62. Οι ρυθμίσεις για την τήρηση αρχείων που θεσπίζονται από επιχειρήσεις επενδύσεων πρέπει να έχουν σχεδιασθεί έτσι ώστε να επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να παρακολουθούν εκ των υστέρων για ποιον λόγο πραγματοποιήθηκε μια επένδυση. Αυτό μπορεί να είναι σημαντικό σε περίπτωση διαφορών μεταξύ ενός πελάτη και της επιχείρησης. Είναι επίσης σημαντικό για σκοπούς ελέγχου. Για παράδειγμα, οποιαδήποτε παράλειψη στην τήρηση αρχείων μπορεί να παρεμποδίσει την αξιολόγηση από μια αρμόδια αρχή της ποιότητας της διαδικασίας μιας επιχείρησης για την αξιολόγηση της καταλληλότητας και μπορεί να αποδυναμώσει την δυνατότητα εντοπισμού κινδύνων κακής πώλησης που παρέχουν οι πληροφορίες διαχείρισης.
- 63. Επομένως, μια επιχείρηση επενδύσεων υποχρεούται να καταγράφει όλες τις συναφείς για την αξιολόγηση της καταλληλότητας πληροφορίες, όπως πληροφορίες σχετικά με τον πελάτη (περιλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιούνται και ερμηνεύονται οι συγκεκριμένες πληροφορίες για τον καθορισμό του προφίλ κινδύνου του πελάτη) και πληροφορίες για τα χρηματοπιστωτικά μέσα που προτάθηκαν στον πελάτη ή αγοράστηκαν για λογαριασμό του πελάτη. Τα εν λόγω αρχεία θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- α) τυχόν μεταβολές της αξιολόγησης της καταλληλότητας από την επιχείρηση, ιδίως τις αλλαγές στο προφίλ επενδυτικού κινδύνου του πελάτη.
- β) τους τύπους χρηματοπιστωτικών μέσων που ταιριάζουν στο συγκεκριμένο προφίλ και τη λογική μιας τέτοιας αξιολόγησης, καθώς και τυχόν αλλαγές και τους λόγους αυτών.